

Helmi-
ohjelman
toimenpiteiden
seuranta
2020–2021

Sisältö

Ohjelman valmistelu ja käynnistäminen 2019–2020 3

Ohjelman valmistelu 3

Valtioneuvoston periaatepäätös
Helmi-ohjelmasta 2021 3

Helmiä koskevan lainsäädännön kehittäminen 4

Helmi-ohjelman toteutus 2020–2021 6

Helmi-ohjelman resurssit ja määrärahojen
käyttö vuonna 2020 6

Helmi-ohjelman resurssit ja määrärahojen käyttö vuonna 2021 7

Helmi-ohjelman toimenpiteiden tulokset vuosina 2020 ja 2021 10

Tulosten raportointi 10

Helmi-ohjelman toimenpiteiden eteneminen 11

Helmi-ohjelman toteutusta tukeva muu toiminta 30

Koulutus 30

Oppaiden laadinta 30

Liite 1. Helmi-ohjelmasta rahoitetut ja sitä tukevat hankkeet 32

Liite 2. Kunta-Helmi-hankkeet 2020 37

Liite 3. Kunta- ja Järjestö-Helmi -hankkeet 2021 39

Ohjelman valmistelu ja käynnistäminen 2019–2020

Elinympäristöjen tilan parantamisen toimintaohjelman laatiminen esitettiin toimenpiteenä ensimmäisen kerran pääministeri Antti Rinteen hallitusohjelmassa 6.6.2019. Toimenpide on sellaisenaan myös pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelmassa 10.12.2019. Toimintaohjelma nimettiin myöhemmin Helmi-elinympäristöohjelmaksi.

Ohjelman valmistelu

Ohjelman valmistelut aloitettiin ympäristöministeriössä vuonna 2019, jolloin valittiin ohjelman alustavat teemat ja päätettiin hallituskauden tavoitteista yksittäisille toimenpiteille, jotka myöhemmin tulivat osaksi Helmin periaatepäätöstä. Tämän lisäksi ympäristöministeriöön palkattiin ohjelmapäällikkö syyskuussa 2019 ja nimitettiin teemavastaavat.

Periaatepäätöksen valmistelemiseksi nimettiin joulukuussa 2019 ohjausryhmä ja työryhmä, jotka aloittivat toimintansa tammikuussa 2020. Ryhmien toimikausi oli 1.1.2020-31.5.2021. Ohjelmaluonnos oli lausunnoilla 20.4.-12.5.2021 ja kommentteja pyydettiin myös asiantuntijaryhmiltä. Lausuntoja annettiin yhteensä 31 kappaletta.

Valtioneuvoston periaatepäätös Helmi-ohjelmasta 2021

Valtioneuvosto teki 27.5.2021 periaatepäätöksen Helmi-elinympäristöohjelmasta vuosille 2021–2030. Helmi-ohjelman päätavoitteena on vahvistaa Suomen luonnon monimuotoisuutta ja parantaa elinympäristöjen tilaa suojelemalla, hoitamalla ja kunnostamalla.

Ohjelma jakautuu viiteen elinympäristökohtaiseen teemaan:

- Soiden suojeleminen ja ennallistaminen
- Lintuvesien ja -kosteikkojen kunnostus ja hoito
- Perinnebiotooppien kunnostus ja hoito (sis. uuselinympäristöt)
- Metsien suojeleminen, ennallistaminen ja luonnonhoito
- Pienvesien ja rantaluonnon kunnostus ja hoito

Ohjelman poikkileikkaavia teemoja ovat ohjelman tietopohja ja seuranta sekä viestintä ja sidosryhmäyhteistyö.

Helmi-ohjelman tavoitteena on myös edistää ekosysteemipalveluja, vesiensuojelua ja hiilensidontaa sekä ilmastonmuutokseen sopeutumista. Ohjelman toteutus perustuu maanomistajien vapaaehtoisuuteen.

Suomen luontotyypeistä 48 % ja lajeista 12 % on uhanalaisia. Suurin syy uhanalaistumiseen on elinympäristöjen väheneminen ja laadullinen heikkeneminen. Helmi-ohjelma on keskeinen toimenpidekokonaisuus Suomen luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen pysäyttämisessä. Helmi-ohjelmassa asetetaan vuoteen 2030 ulottuvat määrälliset ja laadulliset tavoitteet elinympäristöjen kunnostukselle ja hoidolle sekä suojelualueilla että niiden ulkopuolella. Ohjelma toteutetaan 40 toimenpiteellä, joihin kuuluu myös viestintään ja tietopohjan vahvistamiseen liittyviä toimia. Lisäksi seurataan ohjelman edistymistä ja vaikuttavuutta. Toimenpiteiden toteuttamisesta ovat vastuussa ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö.

Helmi-ohjelman kaltaista systemaattista elinympäristöjen hoitoa ja kunnostusta ei ole Suomessa näin laaja-alaisesti aiemmin tehty.

Helmiä koskevan lainsäädännön kehittäminen

Helmi-ohjelman hoito- ja kunnostustoimien toteuttaminen edellyttää luonnonsuojelun lainsäädännön kehittämistä. Luonnonsuojelulaissa ei ole aiemmin ollut säännöksiä luonnonhoitotoimien toteuttamisen tuesta.

Muutossäädöksellä 29.10.2020/732 lisättiin luonnonsuojelulakiin uusi 1 a luku ”luonnon monimuotoisuuden ja suojelun ja hoidon tukeminen”. Tuki voidaan myöntää tavaran tai palveluna. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että tuki kokonaisuutena arvioiden edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua koskevien tavoitteiden saavuttamista eikä samaan toimenpiteeseen ole myönnetty muuta julkista rahoitusta.

Valtioneuvoston asetus (953/2020) perinnebiotooppien kunnostukseen ja hoitoon vuosina 2020–2025 myönnettävästä tuesta annettiin 10.12.2020. Tuen tavoitteena on kunnostus- ja hoitotoimin edistää perinnebiotoopeille luonteenomaisen kasvillisuuden, kasviston ja eläinlajiston ekologista tilaa sekä turvata ja kohentaa perinnebiotooppien maisemallisia arvoja. Tukien myöntäminen on osoitettu ELY-keskusten tehtäväksi. Keväällä 2022 valmistellaan asetus muiden elinympäristöjen kuin perinnebiotooppien kunnostukseen ja hoitoon vuosille 2022–2027.

Valtioneuvosto antoi 14.10.2021 asetuksen elinympäristöjen kunnostus-, hoito-, ja ennallistamishankkeisiin vuosina 2021–2030 myönnettävästä valtionavustuksesta. (YM/2021/63). Avustushaun nimenä on Kunta- ja Järjestö–Helmi. Avustusta voivat hakea kunnat, kuntayhtymät ja muut kuntaomisteiset toimijat sekä yhdistykset, säätiöt ja yhteisten vesialueiden omistajat. Avustukset myöntää ELY-keskus.

Valtioneuvoston asetusta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista (1373/2018) muutettiin 18.2.2021 valtionapuviranomaisen tehtävien keskittämiseksi siten, että valtionapuviranomaisena toimii Uudenmaan ELY-keskus, kun avustusta myönnetään kunnille tai järjestöille Helmi-elinympäristöohjelman mukaisiin elinympäristöjen kunnostamis- ja ennallistamishankkeisiin. Asetus tuli voimaan 22.2.2021.

Helmi-ohjelman toteutus 2020–2021

Helmi-ohjelman resurssit ja määrärahojen käyttö vuonna 2020

Vaikka periaatepäätöksen mukainen Helmi-elinympäristöohjelma käynnistyi vuonna 2021, käytännössä ohjelman töiden suunnittelu ja toteutus aloitettiin jo 2020 valtion tulo- ja menoarviossa osoitetun lisärahoituksen myötä. Hallitusohjelman mukaisesti luonnonsuojelurahoitusta nostettiin etupainotteisesti keskimäärin 100 miljoonaa euroa/vuosi. Ympäristöministeriön hallinnonalalla Helmi-ohjelman käyttöön tästä rahoituksesta kohdentui vuonna 2020 yhteensä 42 miljoonaa euroa. Kokonaissumma jakaantui kolmelle ympäristöministeriön momentille: 20 miljoonaa euroa momentille 35.10.21 ympäristöministeriön, Suomen ympäristökeskuksen ja ELY-keskusten toimia rahoittamaan, 10 miljoonaa euroa Metsähallituksen luontopalvelujen käyttöön ja 12 miljoonaa euroa momentille 35.10.63 soidensuojelun kauppasummien ja rauhoituskorvausten maksuun.

Helmi-ohjelman vuoden 2020 toteutus ELY-keskuksissa ja Metsähallituksen Luontopalveluissa painottui ohjelman käynnistystä valmisteleviin toimiin: lisähenkilöstön rekrytointeihin ja perehdytykseen sekä luontoinventointeihin ja toimenpidesuunnitteluun. Hoito- ja kunnostustoiminta aloitettiin etupäässä suojelualueilla ja kuntien mailla.

Maa- ja metsätalousministeriön momentille 30.40.50 (riistatalouden edistäminen) osoitettiin 4,8 miljoonaa euroa; määrärahalla käynnistettiin SOTKA–sorsalintujen tilan kohentaminen -hanke.

Määrärahojen käyttö 2020

Helmi-ohjelmaan käytettiin ELY-keskuksissa ja Metsähallituksen Luontopalveluissa vuonna 2020 yhteensä noin 11,2 miljoonaa euroa. Metsähallituksen Luontopalveluiden osuus kustannuksista oli noin 8 miljoonaa euroa ja ELY-keskusten 3,2 miljoonaa euroa. Soidensuojelun korvauksiin ja kauppasummiin käytettiin 5,4 miljoonaa euroa. Lisäksi määrärahaa käytettiin ja määrärahaa osoitettiin ympäristöministeriössä noin 5,5 miljoonaa euroa muun muassa ohjelmaa tukeviin selvityshankkeisiin, Suomen ympäristökeskuksen tukihankkeisiin, viestintään sekä ensimmäisen Kunta-Helmi-avustushaun avustuksiin.

Vuonna 2020 ELY-keskuksiin palkattiin määräaikaisia työntekijöitä noin 60 henkilötyövuoden verran ja Metsähallituksen Luontopalveluissa Helmi-ohjelmaan käytetty työpanos oli noin 90 henkilötyövuotta.

Lisäksi ympäristöministeriön toimintamenoilta oli palkattuna 3 henkilöä ohjelman toimeenpanoon.

Taulukko 1. Määrärahojen käyttö 2020 ELY-keskuksissa ja Metsähallituksen luontopalveluissa teemoittain.

Teema/toimenpide	htv 2020	€ 2020
Soidensuojelu	10	5 876 452
Soiden ennallistaminen ja vesienpalautus	23	1 992 784
Lintuvesien kunnostus	11	1 257 779
Perinnebiotooppien hoito (2020 inventointipainotus)	26,5	1 892 538
Metsäisten elinympäristöjen hoito	19	2 079 273
Pienvesi- ja rantaluonnon kunnostus	10	896 748
Luontotyyppi-inventoinnit (MH, teemoja palveleva toimenpide)	23	1 789 600
Toimenpidesuunnitelmien teko ja laji- ja luontotyyppi-inventoinnit	24,5	809 000
Yhteensä	146	16 599 178

Määrärahojen käyttö maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla on esitetty kohdassa määrärahojen käyttö 2021; menoja ei ole eritelty vuosittain.

Helmi-ohjelman resurssit ja määrärahojen käyttö vuonna 2021

Vuosi 2021 oli Helmi-ohjelman ja -toimien varsinainen käynnistysvuosi. Hallitusohjelman mukaisesta 100 miljoonan euron vuotuisesta luonnonsuojelun rahoituksesta ympäristöministeriön hallinnonalalla Helmi-ohjelman käyttöön kohdennettiin vuonna 2021 yhteensä noin 52,5 miljoonaa euroa. Kokonaissumma jakaantui kolmelle ympäristöministeriön momentille: 28 miljoonaa euroa momentille 35.10.21 ympäristöministeriön, Suomen ympäristökeskuksen ja ELY-keskusten toimia rahoittamaan, 14,5 miljoonaa euroa Metsähallituksen Luontopalvelujen käyttöön ja 10 miljoonaa euroa momentille 35.10.63 soidensuojelun kauppasummien ja rauhoituskorvausten maksuun.

Ympäristöministeriön hallinnonalalla ohjelman käynnistäminen vaati vielä huomattavaa panostusta ohjelman organisointiin, henkilöstökrytointeihin, koulutukseen, ohjeistukseen ja toimenpiteiden suunnitteluun, maanomistajaneuvotteluihin ja hankintaprosesseihin. Kuitenkin myös konkreettisia hoito- ja kunnostustoimiakin tehtiin jo merkittävä määrä.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla Helmi-ohjelman toteuttaminen jatkui SOTKA-sorsalintujen tilan kohentaminen – hankkeessa, jolle osoitettiin 2 miljoonaa euroa. SOTKA-hankkeessa toimivat osahankkeet SOTKA-kosteikat, SOTKA-levähdysalueet sekä HELMI-vieraspedot (yhteisrahoitteinen hanke YM ja MMM). Lisäksi Metsähallituksen Eräpalvelut toteuttivat yhteistyössä Metsätalous Oy:n kanssa kala- ja riistapainotteista valuma-aluekunnostushanketta (Riekkö). Metsähallituksen Metsätalous Oy on toteuttanut Helmi-ohjelmaa valtion monikäyttömetsien luonnonhoitotoimenpitein liiketoiminnan rahoituksella.

Lisäksi ohjelmaa on toteutettu ympäristöministeriön rahoittamana Tapio Oy:n ja Suomen metsäkeskuksen Vesien palauttaminen (VESPA)-hankkeessa sekä molempien ministeriöiden rahoittamassa Helmi-ohjelman ja METSO-ohjelman yhteishankkeessa Lehtokeskusalueiden luontohelmet (Lehtohelmet). Hankkeiden kuvaukset ovat liitteessä 1.

Helmi-ohjelman toteuttamiseen ovat vuonna 2021 osallistuneet ympäristöministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, ELY-keskukset, Suomen ympäristökeskus, Metsähallituksen Luontopalvelut, Eräpalvelut ja Metsätalous oy, Suomen riistakeskus, Luonnonvarakeskus ja Suomen metsäkeskus. Lisäksi Suomen metsästäjäliitto ry, BirdLife Suomi ry, Tapio Oy sekä kunnat ja järjestöt ovat toteuttaneet hankkeita. Uudenmaan ELY-keskus on lisäksi vastannut kunta- ja järjestö-Helmi-hakuun liittyvistä tehtävistä.

Helmi-ohjelman määrärahojen käyttö 2021

Helmi-ohjelmaan käytettiin ELY-keskuksissa ja Metsähallituksen Luontopalveluissa vuonna 2021 yhteensä noin 19,3 miljoonaa euroa. Metsähallituksen Luontopalveluiden osuus kustannuksista oli noin 14,2 miljoonaa euroa ja ELY-keskusten 5,1 miljoonaa euroa. Soidensuojelun korvauksiin ja kauppasummiin käytettiin 7,4 miljoonaa euroa. Lisäksi määrärahaa käytettiin ja määrärahaa osoitettiin ympäristöministeriössä noin 5,1 miljoonaa euroa muun muassa ohjelmaa tukeviin selvityshankkeisiin, Suomen ympäristökeskuksen tukihankkeisiin, viestintään sekä Kunta- ja Järjestö-Helmi-avustushaun avustuksiin Uudenmaan ELY-keskukselle.

Vuonna 2021 ELY-keskuksiin palkattiin määräaikaisia noin 72 henkilötyövuoden verran, Metsähallituksen Luontopalveluissa Helmi-ohjelmaan käytetty työpanos oli noin 139 henkilötyövuotta. Lisäksi ympäristöministeriön toimintamenoilta oli palkattuna 3 henkilöä ohjelman toimeenpanoon.

Taulukko 2. Teemoittainen määrärahojen käyttö 2021 ELY-keskuksissa ja Metsähallituksen luontopalveluissa

Teema/toimenpide	htv 2021	€ 2021
Soidensuojelu	12	8 013 178
Soiden ennallistaminen ja vesienpalautus	29,4	3 624 534
Lintuvesien kunnostus	16,5	2 012 255
Perinnebiotooppien hoito	36	3 598 465
Metsäisten elinympäristöjen hoito	27,5	2 475 358
Vesi- ja rantaluonnon kunnostus	26,6	1 918 363
Luontotyyppi-inventoinnit, MH	47	3 680 000
Laji-inventoinnit ja elinympäristöjen hoito, MH	16	1 365 000
Yhteensä	211	26 687 155

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan kustannukset 2020–2021:

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla Helmi-ohjelmaa toteutettiin noin 3,7 miljoonalla eurolla. SOTKA-hankekokonaisuuden osuus tästä on noin 2,5 miljoonaa euroa ja Metsähallitus Metsätalous Oy:n tekemien luonnonhoito- ja ennallistamistoimien 1,2 miljoonaa euroa.

Helmi-ohjelman toimenpiteiden tulokset vuosina 2020 ja 2021

Tulosten raportointi

Ohjelman toimenpiteet (40 kpl) ja niiden toteutuminen on esitelty valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti. Toimenpiteiden toteuttaminen on aloitettu käytännössä jo vuonna 2020, joten kokonaiskertymään on laskettu mukaan myös 2020 tulokset; lukuun ottamatta Metsähallituksen Metsätalous oy:n luonnonhoitotoimia ja RIEKKO-hankkeen toimintaa. Tuloksiin voi toimenpiteiden tietojärjestelmätallennusten kehittymisen ja tarkistusten myötä tulla muutoksia, jotka otetaan huomioon tulevissa raporteissa (kumulatiivinen kertymä).

Kunta ja Järjestö-Helmin tulokset

Toimenpiteittäisiin ja teemoittaisiin tuloksiin ei ole laskettu mukaan Kunta- ja Järjestö-Helmin hankkeissa tehtyjä toimenpiteitä. Toimenpiteiden tallentaminen ympäristöhallinnon tietojärjestelmään on raportin kirjoitushetkellä vielä kesken, eikä tarkkoja tuloslukuja ole vielä saatavissa. Kunta- ja Järjestö-Helmin toiminta on kuvattu toimenpiteessä 35 ja rahoitetut hankkeet liitteissä 2 ja 3.

Helmi elinympäristöohjelman ja METSO-hankkeen tulosten raportointi

Helmi-ohjelman ja METSO-ohjelman raportoinneissa on päällekkäisyyttä, mikä johtuu siitä, että METSO-tilannekatsauksessa esitetään kaikki valtionhallinnon eri rahoituksilla tehdyt puustoihin elinympäristöihin kohdistuvat ennallistamisen ja luonnonhoidon toimet METSO-ohjelman toiminta-alueella, myös Helmi-ohjelman toimenpiteet. Helmi-ohjelman raportoinnissa otetaan huomioon vain ne toimet, jotka toteuttavat Helmi-ohjelman tavoitteita ja on rahoitettu Helmi-ohjelman määrärahoilla (pl. Metsähallitus Metsätalous Oy). Metsähallituksen Metsätalous Oy:n tekemät Helmi-ohjelman toimenpiteet vuonna 2021 rahoitettiin liiketoiminnan tuloilla ja otettiin huomioon vähentävänä tekijänä Metsähallituksen liiketoiminnan tulostavoitetta asetettaessa.

Helmi-ohjelman toimenpiteiden eteneminen

1. Perustetaan Helmi-alueita

Helmi-alueet ovat laaja-alaisia elinympäristöjen keskittymiä, joille hoito- ja kunnostustoimenpiteitä keskitetään. Vuosina 2020–2021 ei vielä perustettu Helmi-alueita: alue-esityksiä tekevät alueelliset Helmi-yhteistyöryhmät perustetaan vuoden 2022 aikana.

	Tavoite	Tulos 2020	Tulos 2021	Tulos 2020–2021
Helmi-alueet, kpl	30–50	0	0	0

2. Suojellaan soita maanomistajien kanssa vapaaehtoisesti neuvotellen

Vastuutaho: ympäristöministeriö

Muut osallistuvat tahot: ELY-keskukset, Metsähallitus Luontopalvelut

Soiden suojelun toteutuksessa ylitettiin sekä vuonna 2020 että vuonna 2021 ELY-keskuksille asetetut toteutustavoitteet (2020: 5 000 ha ja 2021: 6 000 ha). Ensisijaisia toteutuskohteita olivat soidensuojelun täydennysohjelmaesityksen (SSTE) ja kaavojen suojelukohteet. Vuonna 2021 laadittiin myös Helmi-ohjelman periaatepäätöksen liitteeksi kriteerit muiden arvokkaiden soiden suojelulle.

	Tavoite	Tulos 2020	Tulos 2021	Tulos 2020–2021
Soidensuojelu, ha	60 000	5 578	6 079	11 657

3. Ennallistetaan soita valtion ja yksityisillä suojelualueilla

Vastuutaho: ympäristöministeriö

Muut osallistuvat tahot: Metsähallitus Luontopalvelut, ELY-keskukset

Vuosina 2020 ja 2021 on suojelualueille tehty 159 hyväksyttyä ennallistamissuunnitelmaa. Ennallistamista on vuosina 2020–2021 toteutettu yhteensä 4 635 hehtaaria 491 työkohteella (131 kohdetta vuonna 2020 ja 360 vuonna 2021). Ennallistamisesta on vastannut Metsähallituksen Luontopalvelut, lukuun ottamatta Kainuun ELY-keskuksen tekemän 3,6 hehtaarin ennallistamista vuonna 2021.

	Tavoite	Tulos 2020	Tulos 2021	Tulos 2020–2021
Soiden ennallistaminen, ha	30 000	1 520	3 115	4 635

4. Ennallistetaan soita suojelualueiden ulkopuolella

Vastuutaho: ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö.

Muut osallistuvat tahot: Suomen metsäkeskus, ELY-keskukset

Periaatepäätöksen valmistelun yhteydessä sovittiin, että ympäristöministeriön osuus tavoitteesta on 10 000 ha ja 10 000 ha jaetaan maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön hallinnonalojen kesken erikseen sovittavalla tavalla; sopiminen tavoitteen lopullisesta jakautumisesta hallinnonalojen välillä on vielä keväällä 2022 kesken.

Maa- ja metsätalousministeriölle ei osoitettu v. 2021 talousarviossa määrärahaa Suomen metsäkeskuksen toimesta tehtäviin yksityismetsänomistajien soiden ennallistamistoimiin.

Soiden ennallistamista on toteutettu myös useissa Kunta-Helmen vuonna 2020 alkaneissa hankkeissa; tulokset näistä saadaan, kun hankkeiden loppuraportit on tallennettu ympäristöhallinnon kuviotietojärjestelmään (SAKTI).

	Tavoite	Tulos 2020	Tulos 2021	Tulos 2020–2021
Soiden ennallistaminen, ha	20 000	0	0	0

5. Ennallistetaan soita Metsähallituksen monikäyttömetsissä

Vastuutaho: maa- ja metsätalousministeriö

Muut osallistuvat tahot: Metsähallitus

Metsähallituksen Metsätalous Oy toteuttaa Helmi-ohjelmaa valtion monikäyttömetsissä tehtävin luonnonhoitotoimenpitein. Helmi-ohjelmaan laskettavien ennallistamistoimenpiteiden toteuttaminen on alkanut vuonna 2021.

	Tavoite	Tulos 2020	Tulos 2021
Soiden ennallistaminen, ha	9300	ei Helmi- ohjelmaa	2673

6. Palautetaan vesiä suojelusoille ympäröiviltä alueilta

Vastuutahot: ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö

Muut osallistuvat tahot: Metsähallitus Luontopalvelut, ELY-keskukset, Suomen metsäkeskus

Vesien palautus suojelusoille on yhteinen tavoite maa- ja metsätalous- ja ympäristöministeriölle. Ympäristöministeriön osuus tavoitteesta on 300 kpl ja maa- ja metsätalousministeriön 100 kpl. Maa- ja metsätalousministeriön osalta toimenpiteitä ei vielä ole toteutettu vuosina 2020–2021, mutta 4 hanketta on suunniteltu vuonna 2021 vesien palautus suojelusoille -hankkeessa ja Suomen metsäkeskus on valinnut toteuttajan, toimenpiteet toteutetaan vuonna 2022.

Vesien palautus	Tavoite	Tulos 2020	Tulos 2021	Tulos 2020–2021
Vesien palautus, kpl	400	6	14	20
Vaikutuspinta-ala ha	20 000	102	358	460

7. Kunnostetaan SPA*-alueita ja muita suojelualueverkoston arvokkaita lintuvesikohteita

Vastuutaho: ympäristöministeriö, maa- ja metsätalousministeriö

Muut osallistuvat tahot: ELY-keskukset, Metsähallitus Luontopalvelut

Tulos on valmiiksi kunnostettujen kohteiden määrä (kaikki tunnistetut kunnostustarpeet). Kunnostus käsittää useita eri toimia kohteesta riippuen. Kunnostustoimia voivat olla esimerkiksi inventoinnit, suunnittelu, hoitokalastus, ranta- ja vesialueiden niitto, raivaus, ruoppaus, pinnannosto ja pesimäsaarten rakentaminen. Toimet jaksottuvat yleensä useammalle vuodelle. Osa hankkeista vaatii myös aluehallintoviraston vesiluvan, mikä hidastaa toteutusta. Vuonna 2020 toimia on tehty 23 kohteella ja 2021 50 kohteella. Vuonna 2021 linnustoselvityksiä tehtiin 61 kohteella ja toimenpidesuunnitelmia valmistui 51 kappaletta.

*) SPA-alue = lintudirektiivin mukaiset erityiset suojelualueet, jotka ovat osa Natura 2000 -verkostoa.

	Tavoite	Tulos 2020	Tulos 2021	Tulos 2020–2021
Lintuvesikohteiden kunnostus, kpl	200	1	3	4

8. Huolehditaan toimenpiteessä 7. kunnostettujen kohteiden hoidosta kunnostuksen jälkeen ja uusitaan tarvittavilta osin kunnostustoimenpiteet Helmi-kauden aikana

Vastuutaho: ympäristöministeriö, maa- ja metsätalousministeriö

Muut osallistuvat tahot: ELY-keskukset, Metsähallitus Luontopalvelut

Lintuvesialueiden jatkuva hoito on järjestetty 28 kohteella maatalouden ympäristösopimuksin.

Lintuvesikohteiden jatkohoito	Tavoite	Tulos 2020	Tulos 2021	Tulos 2020–2021
Kohteiden määrä, kpl	100	4	28	32
Vaikutuspinta-ala, ha	-	45	4010	4055
Uusintakunnostukset, kpl	-	0	0	0

9. Perustetaan ja kunnostetaan suojelualueverkoston ulkopuolisia lintukosteikkoja

Vastuutaho: maa- ja metsätalousministeriö

Muut osallistuvat tahot: Suomen riistakeskus, Suomen metsäkeskus

Kosteikkojen toteutuksesta on vastannut Suomen riistakeskus SOTKA-kosteikot hankkeessa, joka on osa laajempaa SOTKA-sorsalintujen tilan kohentaminen -hankekokonaisuutta. Toteutuksen lisäksi on tehty 10 sopimusta, jotka odottavat toteutusta.

Kosteikot suojelualueiden ulkopuolella	Tavoite	Tulos 2020	Tulos 2021	Tulos 2020–2021
Kosteikkojen määrä, kpl	500	0	24	24
Kosteikkojen pinta-ala, ha	4000	0	220	220

10. Käynnistetään vieraspetojen tehopyynti osalla toimenpiteessä 7. kunnostetuista kohteista

Vastuutaho: maa- ja metsätalousministeriö ja ympäristöministeriö

Muut osallistuvat tahot: Suomen riistakeskus, ELY-keskukset, Metsähallitus Eräpalvelut

Helmi-vieraspetohanke käynnistyi toukokuussa 2021 ja sitä on toteutettu ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön yhteisrahoituksella. Maa- ja metsätalousministeriön rahoituksen osalta hanke on osa SOTKA-hankekokonaisuutta. Hankkeen käytännön toteutuksesta ovat vastanneet Metsähallituksen Eräpalvelut ja Suomen riistakeskus. Ympäristöministeriö rahoittaa hankkeen pyyntilaittekustannukset ja vieraspetoryhmien korvaukset. Maa- ja metsätalousministeriö vastaa hankkeen henkilöstökustannuksista Metsähallituksen Eräpalveluissa ja Suomen riistakeskuksessa.

Toiminta käynnistettiin syksyllä 2021 ja ennen vuodenvaihdetta pyynnit käynnistyivät jo 38 kohteella.

	Tavoite	Tulos 2021
Vieraspetopyynnit, kohteet kpl	70	38

11. Täydennetään linnuston rauhoitus- ja levähdysalueiden verkostoa vapaaehtoisin toimintamallein

Vastuutahot: maa- ja metsätalousministeriö ja ympäristöministeriö

Lintujen syysmuuton aikaisia levähdysalueita ovat toteuttaneet Suomen Metsästäjäliitto ja BirdLife Finland SOTKA-levähdysalueverkostohankkeen puitteissa yhteishankkeena.

	Tavoite	Tulos 2021
Rauhoitusalueet, kpl	150	12

12. Nostetaan hoidossa olevien perinnebiotooppien alaa

Vastuutaho: maa- ja metsätalousministeriö ja ympäristöministeriö

Muut osallistuvat tahot: ELY-keskusten E- ja Y-vastuualueet, Metsähallitus Luontopalvelut

Kokonaistulokseen on laskettu yhteen maatalouden ympäristökorvauksella ja luonnonsuojelulain avustuksella hoidetut kohteet. Hoidossa on vuoden 2021 lopussa kaikkiaan 34 913 ha (tavoite 52 000 ha). Tulokseen ei ole laskettu mukaan niitä lintuvesiteeman jatkuvan hoidon kohteita, jotka eivät ole perinnebiotooppeja; nämä on ilmoitettu toimenpiteessä 8.

Vuonna 2021 luonnonsuojelulain mukaista avustusta sai uusista hoitokohteista 58 kohdetta, yhteensä 200 hehtaaria (29 % kohteiden pinta-alasta).

Perinnebiotooppien hoito	Tavoite	Tulos 2020	Tulos 2021	Tulos 2020–2021
Perinnebiotooppien hoito, ha	Hoidossa 52 000 ha, lisäys nykyiseen 18 000 ha	227	686	913
Perinnebiotooppien hoito, kpl	(ei kappaletavoitetta)	41	74	115
Perinnebiotooppien hoito, % ohjelman tavoitteesta	52 000 ha			66

13. Parannetaan perinnebiotooppien laatua kunnostamalla

Vastuutaho: maa- ja metsätalousministeriö ja ympäristöministeriö

Muut osallistuvat tahot: ELY-keskusten E- ja Y-vastuualueet,
Metsähallitus Luontopalvelut

Tulos sisältää sekä peruskunnostetut että täydennyskunnostetut kohteet. 2021 tuloksesta täydennyskunnostettuja on 15 kpl, pinta-ala 98,4 ha. Hyväksytyjä suunnitelmia tehtiin 2020 26 ja 2021 111 kappaletta.

Perinnebiotooppien kunnostus	Tavoite ha	Tulos 2020	Tulos 2021	Tulos 2020–2021
Perinnebiotooppien kunnostus, ha	26000	391	904	1295
Perinnebiotooppien kunnostus, kpl	ei tavoitetta	56	105	161

14. Perustetaan perinnebiotooppien hoidon valtakunnallinen koordinaatioryhmä

Vastuutahot: ympäristöministeriö, maa- ja metsätalousministeriö

Muut osallistuvat tahot: valtakunnalliset sidosryhmät

Valtakunnallinen koordinaatioryhmä asetettiin ympäristöministeriön päätöksellä 21.12.2021/VN27080/2021. Ryhmän tehtävänä on:

- Edistää rahoituskeinojen (EU:n yhteisen maatalouspolitiikan mukainen ympäristökorvausjärjestelmä ja luonnonsuojelulain tuki) täysimääräistä hyödyntämistä ja yhteensovittamista perinnebiotooppien hoidolle
- Luoda edellytykset rahoitusjärjestelmiin liittyvien hoitoehtojen sisällön ja laadun toteutumiseksi
- Seurata ja tehdä ehdotuksia muiden maa- ja metsätalouden tukijärjestelmien ja maankäytön ohjauksen kehittämisestä siten, että ohjaukset eivät toimi perinnebiotooppien määrää vähentävästi.
- Ohjata alueellisia yhteistyöryhmiä

15. Perustetaan perinnebiotooppien hoidon alueelliset yhteistyöryhmät

Vastuutahot: ELY-keskusten E- ja Y-vastuualueet

Muut osallistuvat tahot: alueelliset sidosryhmät

Toimenpidettä ei ole vielä aloitettu, tavoitteena on perustaa ryhmät vuonna 2022.

16. Vahvistetaan uuselinympäristöjen verkostoa kunnostamalla ja hoitamalla lajistoltaan arvokkaita uuselinympäristökohteita

Vastuutaho: ympäristöministeriö

Vuoden 2020 osalta uuselinympäristöjen hoitoa ei seurattu, koska toimenpide kirjattiin erillisenä toimenaan perinnebiotooppiteeman alle vasta periaatepäätökseen 2021. Vuoden 2020 uuselinympäristöjen hoito on kirjattu osin metsä- ja osin perinnebiotooppiteeman tuloksiin.

	Tavoite	Tulos 2021	Tulos 2020–2021
Uuselinympäristöjen hoito, ensimmäisen kerran hoidetut uudet kohteet, kpl	<i>sis. kokonaistavoitteeseen</i>	8	8
Toistuvan hoidon kohteet, kpl	<i>sis. kokonaistavoitteeseen</i>	14	14
Kohteita yhteensä hoidossa, kpl	150	22	22

17. 2021–2025: Toteutetaan ennallistamis- ja luonnonhoitotoimenpiteitä suojelualueiden metsissä. Lisäksi tehdään kulotuksia 750 ha eli noin 100 kpl

Vastuutaho: ympäristöministeriö

Muut osallistuvat tahot: Metsähallitus Luontopalvelut, ELY-keskukset

Pääosa ennallistamis- ja hoitotoimista on tehty Metsähallituksen luontopalveluiden hallinnoimilla suojelualueilla. Yksityisten suojelualueiden metsiä ovat hoitaneet sekä Metsähallituksen Luontopalvelut että vähäisemmässä määrin myös ELY-keskukset. Toimenpiteet ovat kohdistuneet laajaan kirjoon elinympäristöjä: kohteina ovat olleet jalopuumetsät, metsäiset dyynit, lehdot, puustoiset suot ja paahdeympäristöt. Myös lajiperusteisia hoitotoimia

sekä vieraslajien poistoa on tehty. Hoitotoimenpiteet ovat usein pienialaisia, mutta monimuotoisuusarvoltaan merkittäviä, mistä syystä toteutumista seurataan ensisijaisesti kappalemäärällä. Hoitoimien toteuttaminen on edellyttänyt myös inventointeja ja hoidon suunnittelua. Hoitosuunnitelmia on hyväksytty 2020–2021 137 kappaletta.

Kulutus tarkoittaa sekä ennallistamispolttoja että karuunnuttamiskulutuksia ja annettu määrätavoite 100 kpl sisältyy ennallistamis- ja luonnonhoitotoimenpiteiden kokonaistavoitteeseen 800 kpl. Alla taulukossa ennallistamis- ja luonnonhoidon tulosluvut sisältävät siten myös tehdyt kulotukset.

Vuoden 2020 kulotusten kappalemäärä- ja hehtaari- ja 2021 kulotusten kappalemäärätietoja ei ole eritelty.

Metsähallituksen Luontopalveluiden osuus 2021 tuloksista on 718 ha (ennallistamispoltot 312 ha + luonnonhoito 406 ha) yhteensä kohteita 264 kpl. ELY-keskukset tekivät luonnonhoitoa 62 hehtaarilla 37 kohteella.

	Tavoite	Tulos 2020	Tulos 2021	Tulos 2020– 2021
Ennallistamis- ja luonnonhoitotoimenpiteet, kpl	800	77	301	378
Ennallistamis- ja luonnonhoitotoimenpiteet, ha	ei tavoitetta	526	780	1306
Ennallistamis- ja karuunnuttamispoltot, kpl	100	?	?	?
Ennallistamis- ja karuunnuttamispoltot, ha	noin 750	?	312	? + 312

18. 2021–2025: Toteutetaan aktiivisia luonnonhoitotoimia valtion monikäyttömetsissä

Vastuutaho: Maa- ja metsätalousministeriö

Muut osallistuvat tahot: Metsähallitus

Lehtojen hoidon lisäksi lehtoja inventoitiin noin 250 ha. Tehdyt kulotukset kohdistuivat palojatkumoalueille.

	Tavoite	Tulos 2021
Lehtojen hoito, ha	500	8
Kulotus, ha	2200	341
Paahdeympäristöjen hoito, ha	150	9
Yhteensä, ha	2850	605

19. Metsähallitus täydentää maastotarkastusten perusteella vuosina 2021–2022 alue-ekologista verkostoa. Metsähallituksen alue-ekologisen suunnittelun vaikuttavuus arvioidaan vuoden 2023 loppuun mennessä. Samalla selvitetään myös valtionmaiden metsiensuojelun tehostamistarpeet ja mahdollisuudet mukaan lukien EU:n biodiversiteettistrategian monimuotoisuustavoitteiden vaatimukset valtion maiden osalta

Vastuutaho: Maa- ja metsätalousministeriö

Muut osallistuvat tahot: Metsähallitus

Metsähallitus on täydentänyt maastotarkastusten perusteella alue-ekologista verkostoa. Alue-ekologisen verkoston pinta-ala lisääntyi vuonna 2021 noin 2000 ha. Alue-ekologisen suunnittelun evaluointi on tarkoitus käynnistää vuoden 2022 aikana.

20. 2021–2025: Perustetaan tukialueita luonnonsuojelualueiden läheisyyteen siten, että suojellaan kohteet säästöpuuhakkuun jälkeen

Vastuutaho: ympäristöministeriö

Muut osallistuvat tahot: ELY-keskukset

Toimenpiteen kriteerien luominen on aloitettu loppuvuonna 2021, työtä jatketaan 2022.

Metsien suojelun, ennallistamisen ja luonnonhoidon toimenpiteet METSO-ohjelmassa 2026–2030, tavoitteet 21–24.

Tavoitteet 21–24 ovat METSO-ohjelman tavoitteita vuosille 2026–2030. Ennen valtioneuvoston METSO-ohjelmaa koskevan periaatepäätöksen päättymistä 2025 valmistellaan päätös itsenäisen METSO-ohjelman jatkosta. Helmi-ohjelmassa esitetyt hehtaaritavoitteet ja toimenpiteet ovat lähtökohtana, kun jatkopäätöstä valmistellaan. Tavoitteita täsmennetään ja kohdennetaan METSO-ohjelmasta ja Helmi-ohjelmasta saatujen kokemusten perusteella ennen nykyisen METSO-kauden loppua asetettavassa laajapohjaisessa työryhmässä. Työryhmä tekee myös lopullisen esityksen ohjelman kestosta. Toimenpiteet käsittävät metsien suojelua, ennallistamis- ja luonnonhoitotoimenpiteitä, talousmetsien monimuotoisuuden turvaamista sekä luonnonhoitotoimia valtion monikäyttömetsissä. Metso-ohjelman valmistelu aloitetaan v. 2024–2025, vuonna 2021 ei tehty valmisteluun tähtääviä toimia.

21. Suojellaan metsiä maanomistajien kanssa vapaaehtoisesti neuvotellen (40 000 ha)

22. Toteutetaan ennallistamis- ja luonnonhoitotoimenpiteitä suojelualueiden metsissä (900 kpl)

Lisäksi tehdään kulotuksia 750 hehtaaria eli noin 100 kpl.

23. Turvataan talousmetsien monimuotoisuutta yksityismetsissä ympäristötuen avulla (20 000 ha)

Turvataan talousmetsien monimuotoisuutta yksityismetsissä luonnonhoidon avulla (2000 ha)

24. Toteutetaan aktiivisia luonnonhoitotoimia valtion monikäyttömetsissä (2490 ha)

25. Kunnostetaan pienvesiä ja niiden lähivaluma-alueita luonnonsuojelualueilla: ks. toimenpide 26.

Vastuutaho: ympäristöministeriö

Muut osallistuvat tahot: Metsähallitus Luontopalvelut, ELY-keskukset

26. Kunnostetaan pienvesiä ja niiden lähivaluma-alueita suojelualueiden ulkopuolella:

Vastuutahot: maa- ja metsätalousministeriö ja ympäristöministeriö

Muut osallistuvat tahot: Suomen metsäkeskus, ELY-keskukset

Raportoinnissa ei ole eritelty suojelualueilla (toimenpide 25) ja niiden ulkopuolella (toimenpide 26) tehtyjä toimenpiteitä. Tulokset sisältävät kaikki ympäristöministeriön vastuulla olevat toimenpiteet sekä suojelualueilla että niiden ulkopuolella (toimenpiteet 25 ja 26 yhdessä).

Toimenpiteessä on tehty hoitosuunnitelmia ja kunnostettu puroja, lähteitä, fladoja ja kluuveja sekä lampia. Kunnostusten suunnittelu on edellyttänyt myös inventointeja (raportoitu toimenpiteessä 37).

Metsähallituksen valtion monikäyttömetsissä tekemät purokunnostukset sisältyvät toimenpiteeseen 27.

Toimenpiteiden 25 ja 26 toteutus yhteensä:

	Tavoite suojelualueilla (tp 25)	Tavoite suojelualueiden ulkopuolella (tp 26)	Tulos 2020	Tulos 2021	Tulos 2020–2021
Lähteet, kpl	350	700	16	1	17
Purot, km	200	ei tavoitetta	15	27	42
Purot, kpl	ei tavoitetta	400	7	33	40
Fladat ja kluuvit, kpl	40	40	0	3	3
Fladat ja kluuvit, ha	ei tavoitetta		0	118	118
Lammet*, kpl	ei tavoitetta	ei tavoitetta	9	0	9

*) rupiliskolampia

27. Metsähallituksen toteuttamat valtion monikäyttömetsien monimuotoisuutta edistävät luonnonhoitotoimet. Poistetaan vaellusesteitä pienvesistä valtion monikäyttömetsissä, samassa yhteydessä tehdään myös purokunnostusta

Vastuutaho: Maa- ja metsätalousministeriö, Metsähallitus

Purokunnostuksia on toteutettu Metsähallituksen Metsätalous Oy:n luonnonhoitotoimenpiteinä sekä Eräpalvelujen projektitoimintana: Eräpalvelut on toteuttanut kunnostuksia osana Kala- ja riistaelinympäristöpainotteinen valuma-aluekunnostus valtion mailla -hanketta (RIEKKO). RIEKKO-hankkeen kunnostukset on rahoitettu vapaa-ajan kalatalouden momentilta sekä SOTKA-hankkeesta (50 %-50 %). Tulos 28 km kattaa kaikki purokunnostukset, myös vapaa-ajan kalatalousvaroista rahoitetut; Helmi-ohjelman osuutta tuloksesta ei ole eritelty. Eräpalveluiden osuus kunnostuksista oli 14,1 km ja Metsätalous Oy:n 14,6 km.

Toimenpide	Tavoite	Tulos 2021
Vaellusesteiden poisto, kpl	970	126
Purokunnostukset, km	ei tavoitetta	28

28. Selvitetään rantaelin ympäristöjen tilaa ja kunnostustarpeita toimenpiteiden kohdentamiseksi

Vastuutaho: ympäristöministeriö

Rantaluonnon inventoinnit ovat kohdistuneet hiekkarantoihin, dyyneihin ja merenrantaniittyihin sekä niiden lajistoon (lietetatar, suolapunka, perhoset). Inventoiduille kohteille on laadittu hoitosuunnitelmia 39 kappaletta vuosina 2020–2021.

	Tavoite	Tulos 2020	Tulos 2021	Tulos 2020–2021
Rantaluontotyyppien inventoinnit, kpl	Ei tavoitetta	231	586	817
Rantaluontotyyppien inventoinnit, ha	Ei tavoitetta	313	779	1092

29. Kunnostetaan ja hoidetaan rantaluontotyyppisiä suojelualueita ja niiden ulkopuolella

Vastuutaho: ympäristöministeriö

Muut osallistuvat tahot: ELY-keskukset, Metsähallitus Luontopalvelut

Kunnostuskohteiden yhteispinta-ala on 49 hehtaaria.

Kunnostustoimenpiteisiin on sisällynyt myös haitallisen vieraslajin, kurturuusun, poistoa. Kunnostustoimenpiteitä edeltävät inventoinnit on raportoitu kohdassa 37.

	Tavoite	Tulos 2020	Tulos 2021	Tulos 2020–2021
Kunnostus ja hoito (1. kerta), kpl	200	7	16	23

30. Perustetaan pienvesien kunnostuksen valtakunnallinen koordinaatioryhmä

Vastuutahot: ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö

Valtakunnallinen koordinaatioryhmä asetettiin ympäristöministeriön päätöksellä 21.12.2021/VN27080/2021. Ryhmän tehtävät:

- Koota toimijat verkostoksi pienvesien kunnostusten lisäämiseksi ja toimien kohdentamiseksi sekä rahoituksen koordinoimiseksi
- Edistää pienvesiä koskevan tietoperustan ja ohjeistuksen paranemista
- Luoda edellytyksiä pienvesien suojelulle osana maankäyttöä

31. Asetetaan Helmi-ohjelmalle laajapohjainen seurantaryhmä

Vastuutahot: ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö

Valtakunnallinen seurantaryhmä asetettiin ympäristöministeriön päätöksellä 21.12.2021/VN27080/2021. Ryhmän tehtävät:

- Seurata ja edistää Helmi-ohjelman etenemistä
- Lisätä toimijoiden yhteistyötä ohjelman toimenpiteiden kohdentamiseksi mahdollisimman vaikuttavasti.
- Päätää Helmi-alueista alueellisten Helmi-ryhmien esitysten perusteella.

32. Asetetaan Helmi-ohjelmalle valtakunnallinen viestintäryhmä ja tehdään tarvittavat viestintätoimet

Vastuutahot: ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö

Valtakunnallinen viestintäryhmä asetettiin ympäristöministeriön päätöksellä 21.12.2021/VN27080/2021. Ryhmän tehtävät:

- Suunnittelee ja toimeenpanee Helmi-ohjelman valtakunnallista viestintää vuosittain laadittavan viestintäsuunnitelman mukaan
- Seuraa viestinnän tavoitteiden saavuttamista.
- Tukee valtakunnallisella viestinnällä alueellisten yhteistyöryhmien työtä ja alueellista viestintää.
- Raportoi ohjelman viestinnästä seurantaryhmään. Seurantaryhmän kautta myös muut kuin hallinnon sidosryhmät osallistuvat ohjelman yhteisen viestinnän suunnitteluun ja toteutukseen.
- Lisäksi viestintäryhmä kokoontuu tarvittaessa ja vähintään kerran vuodessa laajemmalla kokoonpanolla, johon kutsutaan myös sidosryhmien edustajia laajemmin.

Viestintäryhmän toiminta käynnistyi käytännössä jo ennen ryhmän virallista asettamista, vuoden 2020 alkupuolella. Viestintäryhmään osallistuvat viestinnän asiantuntijat ympäristöministeriöstä, maa- ja metsätalousministeriöstä, ELY-keskuksesta, Suomen ympäristökeskuksesta, Metsähallituksen Luontopalveluista ja Metsätalous oy:stä, Suomen metsäkeskuksesta sekä Suomen riistakeskuksesta. Viestintäryhmä on laatinut viestintäsuunnitelman ja ryhmä koordinoi yhteistä viestintää, kuten tiedotteita merkittävistä Helmi-kohteista, mediavierailuja ja yhtenäisiä Helmi-verkkosivuja.

Uutismediassa oli vuonna 2020 yhteensä 83 Helmi-ohjelman osumaa ja sosiaalisessa mediassa 434. Vuonna 2021 osumia oli uutismediassa 299 ja sosiaalisessa mediassa 1830.

33. Asetetaan alueelliset yhteistyöryhmät kullekin ELY-keskusalueelle

Vastuutahot: ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö

Muut osallistuvat tahot: ELY-keskukset, Suomen metsäkeskus

Toimenpidettä ei vielä ole aloitettu, ryhmät asetetaan vuonna 2022.

34. Perustetaan koulutushanke luonnonhoidon ja ennallistamisen osaamisen lisäämiseksi

Vastuutahot: ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö

Muut osallistuvat tahot: ELY-keskukset, Suomen metsäkeskus, Metsähallitus Luontopalvelut

Koulutushanketta ei vielä ole käynnistetty. Asian valmistelemiseksi tilattiin Tapio Oy:ltä selvitys eri vaihtoehtoista vuoden 2021 syksyllä.

35. Järjestetään Kunta-Helmi ja Järjestö-Helmi erityisavustushaut

Vastuutahot: ympäristöministeriö ja Uudenmaan ELY-keskus

Vuoden 2020 avustushausta vastasi ympäristöministeriö, vuonna 2021 vastuu siirtyi Uudenmaan ELY-keskukselle.

Kunta-Helmin avustushaku 2020

Kuntien ennallistamis- ja luonnonhoitotoimiin kohdennettu avustushaku avattiin ympäristöministeriöstä 11.5.–31.8.2020. Hakemus oli avoin vain kunnille. Hakemuksia saatiin 62, joista 45 hankkeelle 36 kunnassa myönnettiin tukea.

Hankkeiden budjetit ovat yhteensä noin 3,0 miljoonaa euroa, josta avustusten osuus on noin 2,4 miljoonaa euroa. Keskimääräinen avustus on ollut 78 % hankebudjetista. Hankkeet edustivat kaikkia Helmi-ohjelman teemoja. Suurin osa haetuista hankkeista oli monivuotisia; vuoden 2020 aikana niistä valmistui 2 kappaletta. Rahaa kaikkien hankkeiden toteutukseen käytettiin yhteensä 185 313 euroa (maksatustilanne 13.2.2021).

Vuonna 2020 rahoitetut hankkeet ovat taulukossa liitteessä 2.

Vuonna 2020 haetuista hankkeista oli 1.1. 2021 käynnissä 43 hanketta ja vuoden 2021 aikana näistä valmistui 3 hanketta. Rahaa hankkeiden toteuttamiseen käytettiin vuonna 2021 618 321 euroa. 38 hankkeen toteutus jatkuu vielä vuonna 2022. Hankkeet tulee toteuttaa vuoden 2022 loppuun mennessä.

Kunta- ja Järjestö Helmin avustushaku 2021

Uudenmaan ELY-keskus järjesti 22.10.-30.11.2021 avustushaun

kunnille ja järjestöille vuosille 2022–2023. Hakemuksia saatiin 66 kappaletta, hakemukset kohdistuivat kaikkiin viiteen Helmi-teemaan. Avustuksia haettiin noin 4,4 miljoonan euron edestä. Päätökset vuoden 2021 hakemuksista tehdään kevään 2022 aikana ja rahoitus on käytettävissä vuoden 2023 loppuun saakka.

	Tulos 2020	Tulos 2021	Tulos 2020–2021
Kunta- ja järjestö- Helmi, valmiit hankkeet kpl	2	3	5

36. Tarkistetaan Helmi-elinympäristöjä koskevat vähimmäisvaatimukset inventoinneille

Vastuutahot: ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö

Työ on ympäristöministeriön hallinnonalalla aloitettu ympäristöministeriön ja Suomen ympäristökeskuksen yhteistyönä 2021 kokoamalla olemassa olevat inventointiohjeistukset ja haastatteleamalla kunkin teeman teemaryhmien asiantuntijoita. Työ jatkuu keväällä 2022 yhteistyössä Helmi-koordinaation, teemaryhmien, hankkeiden ja asiantuntijoiden, kuten ELO- ja luontotyyppien uhanalaisuuden arvioinnin (LuTU)-ryhmien kanssa.

Kaikissa teemoissa on hyödynnetty olemassa olevaa ohjeistusta; kuitenkin kehittämistarpeita on havaittu. Systemaattista kehitystyötä on tehty etenkin lintuvesiteemassa. Merkittävimmät puutteet ohjeistuksessa on pienvesi- ja rantaluontoteemassa ja teeman ohjeistuksen kehittäminen on käynnistetty.

37. Inventoidaan ohjelman toimenpidekohteet ja tehdään tarvittavat laajemmat kartoitukset

Vastuutahot: ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö

Muut osallistuvat tahot: Helmi-toimenpiteitä tekevät toimijat sekä toimijat hankehaun kautta

Toimenpiteelle ei ole asetettu määrätavoitteita.

Kunnostusten ja hoitojen toteutus edellyttää inventointitietoa suunnittelun pohjaksi. Tietoa tarvitaan myös toimenpiteiden onnistumisen arvioimiseksi sekä vaikuttavuuden seurantaan. Ympäristöministeriön Helmi-määrärahoilla on 2020–2021 tehty

elinympäristöjen ja luontotyyppien inventointeja kaikissa viidessä teemassa. Yhteenlaskettu inventointien pinta-ala on noin 108 000 hehtaaria. Tästä noin 22 200 hehtaaria on Helmi-ohjelmasta rahoitettuja valtakunnallisen perinnebiotooppien inventointihankkeen inventointeja. Lisäksi Lettojen esiintyminen, tila sekä ennallistamis- ja hoitotarpeet (LETOT)-hankkeessa on inventoitu suokohteita 2 714 ha (sisältää muitakin suotyyppisiä kuin lettoja). Lisäksi puroja on inventoitu yli 700 kilometriä. Luontotyyppi-inventointien lisäksi toimenpidekohteilla on tehty linnusto- ja muita lajistonselvityksiä.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla Metsähallituksen Eräpalveluiden toteuttamassa valuma-aluehankkeessa (RIEKKO) inventoitiin puroja 277 km. SOTKA-sorsalintujen tilan kohentaminen hankekokonaisuuteen ei sisälly systemaattisia luontotyyppien inventointeja.

38. Tuetaan Helmi-tavoitteiden saavuttamista tarvittavilla selvityksillä ja tutkimuksella.

Helmi-ohjelmasta on rahoitettu ohjelman toteutumista tukevia selvityshankkeita.

Ympäristöhallinnon tutkimus- ja selvityshankkeet

Hanke	Toteuttaja	Hankeaika
Lettojen esiintyminen, tila sekä ennallistamis- ja hoitotarpeet (LETOT)-hanke	SYKE	2020–2025
Ennallistettujen soiden tilan seurantahanke	MHLP	2021–2023
Suon ravinnenielut: soiden vedenlaadulliset ekosysteempipalvelut ja niiden ennallistamisen potentiaali	SYKE, GTK	2020–2021
Pienten virtavesien valtakunnallinen tilan arviointi ja mallinnus (PUROHELMİ)-hanke	SYKE	2020–2021

Myös maa- ja metsätalousministeriön SOTKA-hankkeessa tehdään toiminen vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden seuranta mm. lintulaskentojen ja pienpetoseurannan avulla. Työstä vastaavat Luonnonvarakeskus, Helsingin ja Turun yliopistot ja luonnontieteellinen keskusmuseo LUOMUS.

39. Kehitetään Helmi-toimenpiteiden paikkatiedolle tietomalli, sovitaan kootun tiedon hallinnan ja julkaisemisen vastuista ja luodaan avoin julkinen karttasovellus

Vastuutaho: ympäristöministeriö, maa- ja metsätalousministeriö

Muut osallistuvat tahot: Helmi-toimenpiteitä tekevät toimijat, FEO (Finnish Ecosystem Observatory) -hanke (Suomen ympäristökeskus)

Helmi-ohjelman tietojärjestelmäryhmä asetettiin ympäristöministeriön päätöksellä 21.12.2021/VN27080/2021. Ryhmässä kartoitetaan Helmi-ohjelman tiedon hallinnan (tiedon tallentaminen, käytetyt tietomallit, tietojen julkaiseminen) nykytilaa ja kehittämistarpeita.

Ympäristöministeriön, Suomen ympäristökeskuksen FEO-hankkeen ja tiedon tuottajien yhteistyönä valmisteltiin ensimmäistä versiota karttasovelluksesta testikäyttöä varten.

40. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelman väli- ja loppuarvioinnit

Helmi-ohjelman väliarvioinnit tehdään 2024 ja 2027, loppuarviointi ohjelman päättymisen jälkeen 2031, tarkempaa suunnittelua ei vielä ole aloitettu. Väli- ja loppuarviointien teko on pyritty ottamaan huomioon hankkeen seurantojen suunnittelutyössä.

Helmi-ohjelman toteutusta tukeva muu toiminta

Koulutus

Helmi-ohjelman toteuttaminen ja laajat rekrytoinnit edellyttävät merkittävää lisäpanostusta hallinnon osaamisen lisäämiseksi. Erityisesti toiminnan laajeneminen ELY-keskuksissa ja Metsähallituksen luontopalveluissa on edellyttänyt koulutusta tietojärjestelmien (erityisesti suojelualueiden kuviotietojärjestelmä SAKTI) sekä hallinto- ja hankintamenettelyjen osalta. Lisäksi on järjestetty käytännön työtä tukevia inventointi- ja kunnostuskoulutuksia sekä työpajoja. Merkittävä vertaistuen ja tiedonvälityksen tuki ovat olleet säännölliset teemoittaiset Teams-etäkahvilat.

Oppaiden laadinta

Helmi-ohjelman toteuttamisen tueksi ollaan laatimassa teemakohtaisia käytännön toteutusta palvelevia oppaita. Oppaiden laadinnasta vastaavat nimetyt ELY-keskukset, laadintaan käytetty työpanos sisältyy myönnettyihin HELMI-määrärahoihin.

Tekeillä olevat oppaat 2021:

Lintuvesien kunnostusopas:

Vastuutaho: Suomen ympäristökeskus/ lintuvesiteeman tukihanke (ks. liite 1). Opas valmistuu 2022.

Fladojen ja kluuvien kunnostusopas:

Vastuutaho: Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus. Oppaan laadinta on käynnistynyt 2021 ja valmistelu on edennyt aikataulussa. Opas valmistuu 2022.

Lähteiden ennallistamisopas:

Vastuutaho: Pohjois-Savon ELY-keskus. Oppaan valmistelu on aloitettu 2020 ELY-keskuksen omana työnä, vuoden 2021 lopussa opas oli luonnosvaiheessa. Opas valmistuu 2022.

Sisävesien hiekkarantojen (sisävedet) kunnostusopas:

Vastuutaho: Pohjois-Savon ELY-keskus. Oppaan laadinnan suunnittelu aloitettiin joulukuussa 2021, 2022 alussa koordinaatiovastuu annettiin Pohjois-Savon ELY-keskukselle ja opas valmistuu 2022.

Merenrantojen hiekkarantojen kunnostusopas:

Vastuutaho Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus. Oppaan laadinnan suunnittelu on aloitettu syksyllä 2021 yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen Rantaluonnon suojelun puutteet –ilmastonmuutos, maankäyttö ja huonosti tunnettujen luontotyyppien selvitys (Ranta-Putte) hankkeen kanssa. Opas valmistuu 2022.

Liite 1. Helmi-ohjelmasta rahoitetut ja sitä tukevat hankkeet

Lettojen esiintyminen, tila sekä ennallistamis- ja hoitotarpeet (LETOT) -hanke

Hankeaika 2020–2025

Hankkeen tavoitteena on Suomessa esiintyvien lettojen määrän, tilan ja uhkien selvitys, lettolajiston esiintymisen selvitys ja lettoja koskevan tiedon kokoaminen ja tallentaminen. Hanke tuottaa tietoa myös lettojen hoito- ja ennallistamistarpeista muille Helmi-ohjelman toimijoille. Suomen ympäristökeskus koordinoi hanketta tukenaan laaja asiantuntijatyöryhmä.

Hankkeen pilottivaiheessa 2020 kehitettiin lettojen inventointiohjeistus, jota muokataan soveltuvammaksi myös pohjoisen laajoille soille. Myös uusia menetelmiä inventointikohteiden löytämiseen ja seurantaan kehitetään; esimerkiksi erilaisia kaukokartoitusmenetelmiä testataan. Hankkeessa on myös koottu mittava vihje- ja tietoaaineisto letoista, jota edelleen analysoidaan. Tavoitteena on myös lisätä avointa tietoa lettoluonnosta.

Ennallistettujen soiden tilan seurantahanke

Metsähallituksen Luontopalvelut, 2021–2023

Projektin yleisenä tavoitteena on kehittää ennallistettujen soiden tilan seurantamenetelmiä. Tavoitteena on vastata seuraaviin kysymyksiin:

- Minkälaiset seurantamenetelmät ovat tarpeen vesienpalautuskohteilla (vespa) ennallistamisen ekologisen vaikuttavuuden selvittämiseksi (vaikutuksen määrä ja vaikutusalue luontotyyppien ja lajiston kannalta)?

-Kuinka satelliitti- ym. kaukokartoitusaineistojen avulla voidaan seurata perinteisen ennallistamisen onnistumista ja voidaanko näillä menetelmillä mitata riittävällä tarkkuudella soiden Natura-luontotyyppien tilan mahdollista paranemista koko Suomen mittakaavassa?

-Miten vesien palautus kohteiden ja perinteisen ennallistamisen hoitoseurantoja voidaan helpottaa ja niiden tietosisältöä parantaa systemaattisilla seurantamenetelmillä, kuten drone- kuvantamisella ja vaikutusalueiden mallintamisella?

Suon ravinnenielut: soiden vedenlaadulliset ekosysteemipalvelut ja niiden ennallistamisen potentiaali

Hankeaika 2020–2021

Hankkeessa Suomen ympäristökeskus on yhteistyössä geologian tutkimuskeskuksen kanssa tutkinut soiden ravinteiden pidätyskykyä ja suotuista vaikutusta vedenlaatuun kahdeksalla tutkimussuolla.

Hankkeen päätavoitteena on ollut selvittää suon nielujen suuruutta eri suotyypeillä, nielujen merkitystä veden laatuun ja nielujen menettämisen vaikutuksia vesistöjen kuormitukseen sekä suon ravinnenielujen ennallistamisen potentiaalia Suomessa.

Hankkeen tulokset auttavat suhteuttamaan ennallistamisen vaikutuksia muuhun vesistöjä kuormittavaan toimintaan, määrittämään vaikutukset pitkällä aikajaksolla ja välttämään ennallistamisen ongelmatapauksia. Tutkimuksen perusteella on arvioitu luonnontilaisten soiden sekä vesien ohjauksen merkitystä vesien tilaan vaikuttavina positiivisena tekijänä. Tutkimus tuo merkittävän lisäarvon ennallistamisen tarveharkintaan ja edesauttaa suoluonnon ja suon tuomien palveluiden järkevää palauttamista. Hanke myös edesauttaa valuma-alueittakaavan vesiensuojelusuunnittelua

Hankkeen väliraportissa julkaistut alustavat tulokset viittaavat siihen, että tietyn tyyppiset suot saattavat toimia merkittävinä ravinnenieluina ja parantavat siten alapuolisen valuma-alueen vedenlaatua.

Pienten virtavesien valtakunnallinen tilan arviointi ja mallinnus (PUROHELMI)-hanke

Hankeaika 1.6.2020- 30.9.2021

Suomen ympäristökeskuksen hankkeessa jatkettiin PienvesiGIS- ja Freshabit LIFE IP -hankkeissa tehtyä purojen tilan arvioinnin kehitystyötä, jota on tehty yhteistyössä Metsähallituksen, Suomen Metsäkeskuksen, Oulun yliopiston ja Luonnonvarakeskuksen kanssa.

PUROHELMI- hankkeessa kehitettiin mallinnusmenetelmätyökalu, jolla voidaan tehdä valtakunnallisella tasolla pienten virtavesien muuttuneisuuden arvio. Hanke tuotti myös virtavesien habitaattien ja biologisen tilan muuttuneisuuden mallinnuksen. Aineistossa on nyt kaikkiaan noin 90 000 pienen virtaveden tai virtaveden osan luonnontilan muuttuneisuusarviot. Kyseessä on merkittävä ja aivan uusi tietoresurssi pienten virtavesien hoidon, kunnostuksen ja suojelun tehostamiseen.

Aineistot ovat avoimesti saatavilla Suomen ympäristökeskuksen verkkopalvelussa. Hankkeelle on haettu jatkorahoitusta.

Lintuvesiteeman tukihanke

Suomen ympäristökeskus

Lintuvesiteeman tukihanke koordinoi ja ohjeistaa teeman toimenpiteiden toteutusta teemavastaavan tukena ja tekee yhteistyötä maa- ja metsätalousministeriön rahoittaman SOTKA-kunnostushankkeen kanssa. Hanke on käynyt ELY-keskusten ja Metsähallituksen Luontopalvelujen kanssa hoito- ja kunnostuskohteiden priorisointineuvotteluja. Hankkeessa on laadittu yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa linnuston seurantaohjeistus HELMI-ohjelman kohteille. Käytännön hoito- ja kunnostustyön tukemiseksi laaditaan käytännönläheinen verkossa julkaistava lintuvesien kunnostusopas. Vertaistukea ja tietoa jaetaan lintuvesien kunnostusverkostossa sekä viikoittaisissa lintuvesietäkahviloissa.

Perinnebiotooppien inventoinnin tukihanke

Suomen ympäristökeskus

Suomen ympäristökeskus koordinoi valtakunnallisia perinnebiotooppien inventointeja 2019–2022, joiden tarkoituksena on tunnistaa arvokkaimmat perinnebiotooppikohteet. Inventoiduista kohteista valikoituvat kunnostettavat ja jatkuvaan hoitoon saatettavat kohteet. Hankkeessa järjestetään koulutuksia ja ohjeistetaan inventointeja ja hoitosuunnitelmien tekoa. Hanke vastaa myös alueellista perinnebiotooppityötä tukevan perinnebiotooppietäkahvilan toiminnasta ja viestinnästä.

Pienvedet ja -rantaluontoteeman HELPPI-tukihanke

Suomen ympäristökeskus

Tukihanke auttaa koordinoimaan Helmi-elinympäristöohjelman pienvesi- ja rantateemaa. Hankkeessa tunnistetaan aiheeseen liittyviä tietoaukkoja, kootaan aineistoja ja ohjeistuksia toimijoiden käyttöön ja kehitetään toimijoiden yhteistyötä. ELY-keskusten kanssa on käyty tarpeita, pullonkauloja ja riskien hallintaa koskevat HELPPI-keskustelut. Hanke on myös koonnut tietoa tehdyistä kunnostushankkeista ja järjestää säännöllisiä tiedotus-, koulutus- ja keskustelutilaisuuksia etäyhteyksin (ns. pienvesikahvilat). 2021 toimi myös nk. lähdekahvila, jossa lähteitä kunnostavat tahot vaihtoivat tietoja ja kokemuksia. Tukihanke jatkuu vuonna 2022, ottaen vastuulleen myös pienvesien kunnostuksen valtakunnallisen koordinaatioryhmän sihteeritehtävät.

Helmin ja METSO:n seuranta, kehittäminen, hankekoordinaatio ja viestintä (HEIMET) -hanke

Suomen ympäristökeskus

Hankekokonaisuuden tarkoitus on kehittää ja toteuttaa Helmi-elinympäristöohjelman ja METSO-ohjelman seuranta, tukea Helmi-ohjelman inventointi- ja seurantaohjeistusten laadintaa, koordinoita METSO-ohjelman kehittämishankkeita sekä tuottaa näihin tavoitteisiin liittyvät tarvittavat tukipalvelut ympäristöministeriölle ja maa- ja metsätalousministeriölle.

SOTKA -sorsalintujen tilan kohentaminen -hanke (2020–2023)

SOTKA-hankkeessa kunnostetaan ja luodaan kosteikkoja (Suomen riistakeskus), rakennetaan levähdysalueverkostoa (Suomen metsästäjäliitto, Birdlife Suomi), sekä tehostetaan vieraspetojen torjuntaa (Suomen riistakeskus ja Metsähallituksen Eräpalvelut). Vieraspetojen torjuntaa tehdään laajassa yhteistyössä eri tahojen kanssa: mm. Luonnon- ja riistanhoidon säätiö, Saaristoluonnon hoito- ja suojeluyhdistys ry, Metsähallituksen Luontopalvelut, ELY-keskukset, riistanhoitoyhdistykset, Suomen metsästäjäliitto ja maanomistajat.

SOTKA-hankkeen osana toteutettiin yhteistyössä kalatalouden edistämisen varojen kanssa valuma-aluekunnostushanke, jossa ennallistettiin soita ja kunnostettiin puroja (Riekkö) Hankkeen toteutti Metsähallituksen Eräpalvelut. Lisäksi hankkeiden vaikuttavuudesta ja kustannustehokkuudesta tehdään tutkimusta. Hankkeen koko budjetti on 9 miljoonaa euroa. Hankkeen tulokset raportoidaan toimenpiteissä 9, 10 ja 11.

Lehtokeskusalueiden luontohelmet -hanke (2021–2023):

Suomen metsäkeskus. Hanke kohdistuu suojelualueiden ja talousmetsien lehtoihin. Hanke on yhteinen maa- ja metsätalousministeriön ja METSO-hankkeen kanssa. Myös ympäristöministeriö rahoittaa hanketta 150 000 eurolla/vuosi. Tavoitteena on tehdä 80 hoitosuunnitelmaa sekä hoitaa 70 suojelulehtoa ja 50 talousmetsälehtoa.

Vesien palauttaminen suojelusoille (VESPA) (2020–2022)

Ympäristöministeriön vetämä ja rahoittama hanke, jota toteuttavat Suomen metsäkeskus ja Tapio. Hankkeessa kartoitetaan vesien palauttamiseen sopivia suojelusoita, kehitetään suunnittelumenetelmiä ja luodaan toimintamalli vesien palauttamiseen metsäluonnon hoitohankkeena. Hankkeen tulokset raportoidaan toimenpiteessä 6.

Helmi-ohjelman rahoituspohjan laajentaminen: strategisen luontoprojektin (SNaP Life IP) -hankkeen valmistelu

Vuonna 2021 käynnistyi ympäristöministeriössä laajapohjaisen strategisen Life IP -hankkeen valmistelu, jossa keskeisenä teemana on Natura 2000-verkoston ja sitä tukevan vihreän infrastruktuurin toimeenpanon monivuotisen suunnitelman ”Prioritized action framework:in” (PAF) ja Helmi-ohjelman tavoitteiden toteuttaminen. Hankkeen suunniteltu budjetti on n. 50 miljoonaa euroa ja hankeaika 2024–2031. Hankevalmistelu on vuoden 2022 alusta siirtynyt Metsähallituksen luontopalveluiden vastuulle.

Liite 2. Kunta-Helmi-hankkeet 2020

Kunta	Hanke
Alajärvi	Valkeisnevan suojelu
Vantaa	Vestran korven ennallistaminen
Kirkkonummi	Volsin luonnonsuojelualueiden luonnonhoitotyöt
Helsinki	Helsingin lintuvesien kunnostustoimet (1. osahakemus)
Raasepori	Hagalundin laidunnushanke: osa 1
Raasepori	Hagen-Ramsholmenin hoito- ja käyttösuunnitelma
Lahti ja Hollola	Kintterönsuon luonnon monimuotoisuuden ja käytön turvaaminen
Haapajärvi	Raatorämeen ennallistaminen
Vaasa	Vaasan niittyalueiden perustaminen ja kunnostaminen
Turku	Rantaniittyjen niitto ja murskaus, Krottilanlahti, Katariinanlaakso ja Friskalanlahti, Turun kaupunki
Kirkkonummi	Albin Bromanin tammimetsikön luonnonhoitotyöt
Uusikaarlepyy	Frill natur- och landskapsområde
Vaasa	Rantaluonnon kunnostaminen – biodiversiteetin ja luonnon monimuotoisuuden tukeminen
Tuusula	Tuusulanjärven eteläpään lintuveden kosteikkojen kunnostaminen ja hoito
Turku	Pomponrahkan ennallistaminen
Kuopio	Korsumäki kanjoni 2 luonnonsuojelualueen soiden ennallistaminen
Porvoo	Porvoon kansallisen kaupunkipuiston perinnebiotooppien kunnostus
Rauma	Unajan Jokisuunkarran ennallistaminen
Tampere	Kelluvat pesälautat Tampereen kaupungin lintuvesillä
Uusikaupunki	Kasarminlahden kosteikkojen kunnostus
Helsinki	Haltialanmetsän korprien ennallistaminen
Kirkkonummi	Sundsin kallioketo- ja niittyalueen luonnonhoito- ja ennallistamistyöt
Kotka	Kansallisen kaupunkipuiston ekologisten arvojen vahvistaminen
Loviisa	Lovisaåsen genom tiderna
Raasepori	Hagalundin laidunnushanke: osa 2
Espoo	Espoo, Finnoviken

Helsinki	Bengtsårin lehdon luonnonsuojelualueen jalopuumetsien ja perinnebiotooppien hoito
Hämeenlinna	Hämeen kylmänkukan ja muun uhanalaisen harjukasvillisuuden esiintymisaluet ja niiden ennallistaminen Hämeenlinnan harjujaksolla
Joensuu	Elovaaran luonnonsuojelualueen kunnostus ja hoito
Jyväskylä	Perinneympäristöjen ja rantaluonnon kunnostaminen ja hoito lampaita laiduntamalla Jyväskylän Kuokkalassa
Jyväskylä	LaSu-Helmi (Laajavuoren soiden ja pienvesien ennallistamishanke)
Järvenpää	Lemmenlaakso
Kangasala	Kirkkojärvestä Kangasalan helmi
Kemi	Kemin merelliset ranta-alueet, kukkaniittyhanke ja Kivilonkan kunnostus
Kirkkonummi	Lillkanskogin keto-niittyalueen ennallistamis- ja luonnonhoitotyöt
Lappeenranta	Lappeenrannan lentokentän paahdeympäristön hoito ja lupiin torjunta
Lieto	Suon ennallistaminen Liedon kunnassa
Mikkeli	Naistingin lintukosteikon kunnostaminen
Paimio	Paimion lintuparatiisi
Parainen	Pargas pärlor – Paraisten helmet
Pori	Yyterin sannat
Tampere	Iidesjärven lintuvesikunnostus
Turku	Virtaa kaupunkipuroihin Kuninkojan kunnostaminen
Valonia	Varsinais-Suomen Helmikunnat koordinaatio + yhteishanke
Kontiolahti	Kontiolahden helmi 2020-2022
Vaasa	Hovioikeudenmetsä - muinaismuisto- ja perinnebiotooppialueen luonnonhoitotyöt

Liite 3. Kunta- ja Järjestö-Helmi-hankkeet 2021

Rahoituspäätökset hankkeista on tehty keväällä 2022.

Toteuttaja	Hanke
Aurajokisäätiö sr	Virnamäen perinneympäristön kunnostaminen ja hoitosuunnitelma
Elonkierron Ystävät ry	Elonkierto perinnemaisemana ELOHELMİ
Etelä-Hämeen luonnonsuojelupiiri ry	Lintuvesikunnostus Vesijärven Kylmäpohjassa
Filadelfiaförsamlingen i Närpes r.f	Strandhem
Haminan kaupunki	Kirkkojärven laidunalueen hoitosuunnitelma
Haminan kaupunki	Kirkkojärven eteläosan lintuvesikunnostukset
Heinolan kaupunki	Isiäisen järven kunnostussuunnitelma
Helsingin kaupunki	Ruovikosta lentoon
Honkalanrannan tuki ry	Honkalanrannan luonnonsuojelualue, niitto
Hyvinkään kaupunki	Suomiehen paahde-elinympäristöjen hoito ja vieraslajien torjunta
Hyvinkään kaupunki	Lehtojen ja harjurinteiden hoito- ja kunnostustyöt Sveitsinpuiston luonnonsuojelualueella
Ilmari Räsänen säätiö sr	Pirttiniemen perinnebiotooppien hoidon järjestäminen
Jakobstads stad	Nynäsbackens ängsområde
Jäkkilän Perinnemaisemayhdistys ry	Metsä-, puro-, ranta- ja suoluonnon monimuotoisuuden sekä vesiensuojelun ja ilmastonmuutoksen hillinnän edistäminen
Järvenpään kaupunki	Tuusulanjärven lintuvesialueen kunnostaminen
Kemin kaupunki	Kemin ranta-alueet 2
Keurusselän luonnonystävät ry	Ristakosken altaiden lintuvesikunnostus
Keuruun kaupunki	Kaivoslahden lintuvesikunnostus, Keuruu

Kimitoöns kommun	Taalintehtaan niittyverkoston hoito
Kiteen kaupunki	Toroppalan vanhojen peltoalueiden maiseman ja luonnonhoidon suunnittelu
Kiteen kaupunki	Kiteenlahden maatalousalueen monivaikutteisen kosteikon rakentaminen 43300,00
Kotiseutuyhdistys Rovaniemen Totto ry	Museoympäristön luontoarvot
Kouvolan kaupunki	Kalalammen korven ennallistaminen
Kouvolan kaupunki	Kouvolan Lautakorven lähteikön kunnostus
Kymin metsästäjien liitto ry	Laajakoskenjärven kunnostushanke
Lahden kaupunki	Lahden paahderinteiden ja niittyjen kunnostaminen ja hoito
Lopen ja Rengon Kyynäröisenjärven suojeluyhdistys ry	Kyynäröisenjärven kunnostus
Loviisan kaupunki	Lillängarnan rantaniitty
Luonnonperintösäätiö sr	Luontohelmet kuntoon
Muuramen kunta	Muuramen kunta Suuruspään niityn kunnostus
Mäntän rotaryklubi ry	Pro Käkijärvi
Oulun kaupunki	Oulujoen suiston uhanalaisten kasvilajien elinympäristöjen kartoitus ja parantaminen
Padasjoen kunta	Metsäisten elinympäristöjen hoito luonnonsuojelualueilla ja virkistysalueella
Perinnemaisemayhdistys ry	Lontoon niityn hoito
Pohjois-lin Kyläyhdistys ry	Junnilan lammaslaidun
Pro Luolalanjärvi ry	Luolalan katajaketo
Pyhäjärvi-instituuttisäätiö sr	Rikkaat rannat - Säskylän Pyhäjärven rantaluonnon monimuotoisuuden tukeminen elinympäristöjä kunnostamalla ja virtausoloja parantamalla
Raseborgs stad	Gåsörenin palauttaminen hakamaaksi ja metsälaitumeksi
Seinäjoen kaupunki	Sahannevan ennallistaminen
Sievin kunta	Väärinnevan ennallistaminen

Sparbanksstiftelsen i Kyrkslätt sr	Wohls Gårds hagar
Suomen luonnonsuojeluliiton Jyväskylän seudun yhdistys ry	Luotosuon ennallistus Jyväskylän Putkilahdessa
Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri r.y.	Ketoneilikka-hanke
Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry	Ketosirkka - luonnon monimuotoisuushanke
Suomen vesistöjäätö sr	Pienvesi-HELMİ
Sysmän kunta	Sysmän lintuvesien ja Hovilan perinnebiotoopin kunnostushanke
Tampereen kaupunki	Tampereen tummaverkkoperhosniittyjen hoito
Tampereen kaupunki	Kintulammin luonnonsuojelualueen soiden ennallistaminen ja ennallistamispoltto
Turun ammattikorkeakoulu Oy	RUOKOHELMİ
Turun kaupunki	Ketojen ja jalopuumetsien hoitohanke Turussa
Tuusulan kunta	Tuusulan kunnan luonnonsuojelualueiden elinympäristöjen hoito ja ennallistaminen
Tuusulan kunta	Rantamon ja Seittelin kosteikkojen kunnostus
Vanajavesisäätiö sr	Iloiset linnut rannoille
Vantaan kaupunki	Keimolan Isosuon ennallistaminen
Vantaanjoen ja Helsingin Seudun Vesiensuojeluyhdistys r.y.	VHVSY:n kunnostukset Nurmijärven Tuhkurinossa ja Koiransuolenossa vuonna 2022–2023
Vepsänkyläläiset ry	Vepsänkylän lammaslaitumien kunnostussuunnitelma
Virtavesien hoitoyhdistys Virho ry	Virho Helmi- Länsi-Uudenmaan purojen ja jokien kunnostushanke
Vuokon Luonnonsuojelusäätiö sr	Kakslammin luonnonsuojelualueen paahdealueen hoitotyöt
Ylikiimingin Kalastuskunta	Jolosjärven hoito ja kunnostus 2022–23
Ylivieskan kaupunki	Lampinnevan ennallistaminen Ylivieskan kaupungissa